

FYRRVERANDI V GEVST Í FØROYSK

Edmund Joensen hevur boðað frá, at hann ikki stillar upp aftur til komandi løgtingsval

ÁRNI GREGERSEN

Tað er kanska torført at ímynda sær stóra og statiliga løgtingsmannin Edmund Joensen, sum lítlan smádrong, titandi í øllum virkseminum á brúnni á Oyri fyri mongum árum síðani.

Hetta er kortini upprunin hjá føroyska framstandandi politikaranum, sum nú hevur gjørt av, at hann ikki bjóðar seg fram til komandi løgtingsval.

Edmund Joensen hevur verið í fremstu røð í føroyskum politikki í mong ár, bæði løgmaður, tingformaður, folkatingsmaður og vanligur tingmaður.

Nú hevur hann gjørt av, at sleppa Løgtinginum, men enn hevur hann ikki tikið endaliga støðu til um hann stillar upp aftur til fólkatingsvalið.

Tað venda vit aftur til seinni í hesi grein.

Tá ið fólk eru so frammalaga í samfelagnum, so er altíð stuttligt at vita, úr hvørjum jørðildi hesi fólk koma og hvørjum umhvørvi tey eru vaksin upp í.

Edmund Joensen vaks upp á Oyri. Oyri og handilin har vóru eitt snúðningspunkt í Sundalagnum og var portur til umheimin tá i tíðini.

Fyrrverandi løgmaður var føddur í 1944.

Tað vóru aðrar tíðir enn tað, vit kenna til nú.

Samskiptið var eitt heilt annað enn í dag. Onki føroyskt útvarp og onki sjónvarp. Bert hendinga hús hevði telefon og vegasambandið kann als ikki samanberast við tað vit kenna í dag.

Skuldi tú í norðara partin av Eysturoynni, so var farleiðin rutan hjá mjólkabátunum úr Havn. Bátarnir sigldu norð á Oyri har so bar til at sleppa víðari norð í eystara partin av Sundalagnum.

Eitt annað, sum merkti hesa tíðina var, at fólk høvdu betri tíð. Tað kundi lættliga henda, at bátarnir vóru seinkaðir og so var bara at biða í handlinum á Oyri.

-Eg havi ofta samanborið hetta við eina livandi vulkan, sigur Edmund Joensen.

-Har kom hóður av fólki og øll komu tey inn í handilin og mong vitjaðu eisini privat, har mamma gjørdi drekkamun og mat til mong teirra. Øll ferðsla bæði norðureftir og suðureftir fór um brúnna á Oyri. Tað vil siga, at eisini fólk í sjúkrahörindum komu framvið og steðgaðu ofta á har, sigur Edmund Joensen.

Virkið vinnulív

Handilin á Oyri var sum handlarnir á bygd vóru tá. Sjálvandi seldu teir matvørur, men somu handlar seldu eisini sement, kol, olju og fóður til seyð og neyt – ja, stutt sagt alt uttan livandi grind.

-Eg byrjaði tíðliga at hjálpa til, bæði í handlinum og at flýggja út úr goymslunum. Longu sum heilt lítil gekk eg til handa, so uppvøksturin var í stóran mun ein samanrenning millum arbeiði og spæl, sigur fyrrverandi løgmaðurin.

Eitt sum stendur fast í minninum, at sild spældi ein stóran leiklut á Oyri. Í fimti árunum var roynt eftir sild og teir gjørdur sildagørn á Oyri. Eisini var vanligar roynt eftir sild í Sundalagnum.

-So uttan mun til alt annað, so stendur lukturnin av sild fyri mær sum hendan tíðin, sigur hann.

Hann sigur eisini, at tey fyrstu árin eftir kríggið, sum altso endaði í 1945, setti dám á tað, sum hendi í Føroyum hesi árin. Eingilsmennirnir vóru her og tá ið teir so fóru heimaftur, seldu teir bilar og annað, sum teir ikki tóku við sær.

-Í veruleikanum var hetta, tað sum spakuliga setti ferð á aftur føroyska samfelagið, áðrenn menningin av álvara byrjaði, sigur Edmund Joensen.

Sjálvur fekst hann við at arbeiða í handlinum og á brúnni øll árin hann gekk í barnaskúla, men tá ið hann var 14 fór hann til skips.

Fyrsti túrurin var við einum norskum kópaskipi, sum føroyingar høvdu leigað at royna við gørnum við. Skipið var stórt – tað tók einar 1000 tunnur av saltsild og teir triggjar túrarnar hann var við hetta heystið fingur teir 2600 tunnur.

Edmund Joensen hevur verið nakað til skips, millum annað tveir túrar við Fiskanesi við Pola Johannesen sum skipara. Hann var eisini við Grýluni, tey róptu – ella Albert. Eisini hevur hann róð út við Búgvnum.

-Men sjólívið bleiv ikki eg. Sjálvt um g treivst væl, so slapp eg ongantíð av við sjóverkin, so tað forbjóðaði seg sjálvt, fortelur hann í dag.

Ferjusamband

Edmund Joensen slepti tó ikki heilt sjónum.

Fyri at bota um sambandið millum Eysturoynna og Streym-

oyinna og millum norðara og sunnar partin av Eysturoynni í Sundalagnum, fóru Edmund Joensen og bróðir hansara at føra bilar um Sundið.

Ferjusamband var millum Hósvík og Oyri og Selatræ og Oyri.

-Ja, vit byrjaðu við einum skipi hjá Føroya Bjór sum tók tveir bilar, men ferð kom ikki rættuliga á fyrr en vit fingur Agnes Louise. Hon tók fleiri bilar og gjørdi tað sjálvandi eitt sindur meira lønsamt, tí hon tók millum seks og átta bilar, minnst Edmund Joensen.

Skeljarnar

Tað hendi framvegis nógv á Oyri,

eisini áðrenn fast samband kom við brúnni um Streymin

Edmund Joensen visti eitt sindur um, at bæði í Hetlandi og í Skotlandi royndu teir eftir skeljum og hann helt at hetta eisini átti at bera til í Føroyum.

Teir riggaðu Poppy til og gjørdur ein royndartúr út fyri Rituvík. Beinanvegin fingur teir hópin av skeljum og fóru so til Hetlands at rigga skipið til.

Tá ið teir komu aftur fóru teir beinanvegina t royna eftir skeljum og tað vísti seg, at nógv var til.

Á landi arbeiddu teir so skeljarnar – fyrst við hond, men so við og við bleiv tað meira mekaniserað.